Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Директор навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«__» _____ 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
«Державне управління та прийняття зовнішньополітичних рішень»
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань С « Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
(шифр і назва)
спеціальність С3 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)
освітня програма « Дипломатія та врегулювання конфліктів»
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/ за вибором)

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026/ 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
27 серпня 2026 року, протокол № 1

Розробник програми: СИЧОВА ВІКТОРІЯ ВІКТОРІВНА, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Протокол від 26 серпня серпня 2026 року, № 1

Завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів»

Гарант освітньо-професійної програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів»

Сергій ЛИМАН
(підпис)

Протокол від 27 серпня серпня 2026 року, № 1

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Державне управління та прийняття зовнішньополітичних рішень» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Дипломатія та врегулювання конфліктів», підготовки магістра за спеціальністю С3 «Міжнародні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з двох розділів:

Розділ 1. Теоретичні підходи до формування зовнішньополітичної стратегії держави та прийняття зовнішньополітичних рішень (теми 1-4).

Розділ 2. Механізми прийняття державно-управлінських рішень у зовнішній політиці України (теми 5-8).

1.1. Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні уявлень про особливості однієї із фаз державноуправлінського процесу – прийняття зовнішньополітичних рішень, а також набуття навичок застосування отриманих теоретичних знань на практиці в частині вибору методів, моделей прийняття зовнішньополітичних рішень з урахуванням існуючих умов.

1.2. Основними **завданнями** навчальної дисципліни є

- опанування теоретико-методологічними засадами, знаннями щодо сутності державного управління у сфері зовнішньої політики, державного управління забезпеченням національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері; основних категорій теорії прийняття державноуправлінських рішень у сфері зовнішньої політики;

- уміння аналізувати організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики України; аналітичне забезпечення державного управління у сфері зовнішньої політики;

- формування навичок виявлення чинників впливу на механізм, процес, рівні прийняття зовнішньополітичних рішень; впливу міжнародних урядових і неурядових організацій та експертно-аналітичних структур на прийняття зовнішньополітичних рішень; а також пропонувати моделі прийняття зовнішньополітичних рішень;

- набуття навичок обирати оптимальне рішення шляхом використання практичних методів прийняття зовнішньополітичних рішень;

- вивчення механізмів імплементації зовнішньополітичних рішень у державному управлінні; розвитку стратегічного партнерства у зовнішньополітичній практиці України;

- набуття навичок застосування отриманих теоретичних знань на практиці: формалізації практичних задач відповідно до методів теорії прийняття рішень.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120 (денна/заочна форма навчання)

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1
Семестр	
1-й	1
Лекції	
16 год.	6
Семінарські заняття	
16 год.	2
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
88 год.	112
у т. ч. Індивідуальні завдання	

1.6. Вивчення дисципліни передбачає формування наступних компетентностей:

- *загальних компетентностей,* передбачених ОПП "Дипломатія та врегулювання конфліктів"

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Передбачених робочою групою:

ЗК11. Здатність проявляти лідерство, підтримувати етичну політику рівності, різноманітності, інклюзії, розвитку потенціалу та міжкультурного спілкування.

- *фахових компетентностей*, передбачених ОПП "Дипломатія та врегулювання конфліктів:

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК8. Здатність організовувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації. Додаткові компетентності, передбачені робочою групою:

Додаткові компетентності, передбачені робочою групою:

СК13. Здатність використовувати потенціал дипломатичних інструментів та забезпечувати посередництво, підтримувати діалог, досягнення консенсусу та стійкі мирні угоди.

1.7. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, студенти мають досягти таких результатів навчання (РН):

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.

РН3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН9. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН10. Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.

РН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об’єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН13. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точки зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

РН14. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

1.8. Пререквізити: вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з таких дисциплін, як політологія

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні підходи до формування зовнішньополітичної стратегії держави та прийняття зовнішньополітичних рішень

Тема 1. Державне управління у сфері зовнішньої політики. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики

Державне управління у сфері зовнішньополітичної діяльності. Адміністративно-правові відносини у зовнішньополітичній сфері. Управління закордонними справами як напрямок державного управління. Сутність, об'єкт, предмет, мета, завдання управління закордонними справами. Складові управління закордонними справами: забезпечення обороноздатності, забезпечення національної безпеки, забезпечення охорони державного кордону, управління внутрішніми справами, забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях і управління юстицією.

Державно-управлінські рішення, державно-управлінські рішення у сфері зовнішньої політики. Сутність понять «зовнішня політика», «міжнародні відносини», «світова політика» та «міжнародна політика». Співвідношення зовнішньої і внутрішньої політики держави. Зовнішня політика та принципи й норми міжнародного права. Ідеологічні концепції і доктрини у зовнішній політиці. Роль ідеології у формуванні основних засад зовнішньої політики держави. «Ізоляціонізм», «Солідаризм», «Ліберальний інтернаціоналізм», «Філософія виживання (Дипломатія виживання)», «Планетаризм». Формування стратегії і тактики зовнішньої політики.

Ресурси держави в зовнішній політиці: політико-дипломатичні, економічні, військові, правові, інформаційні. Структурно-організаційні підрозділи. Дипломатія як інструмент здійснення зовнішньої політики. Суб'єкт прийняття зовнішньополітичних рішень як структурне поєднання державних інституцій на посадових осіб. Організаційні можливості відповідних структур державного апарату при виборі альтернативних засобів досягнення зовнішньополітичних цілей.

Тема 2. Національні інтереси у здійсненні зовнішньої політики держави

«Державний суверенітет» та «державні інтереси». Національні інтереси та їх класифікація. Побудова ієрархії національних інтересів. Національні інтереси – визначальний елемент дипломатичної діяльності. Структура національних цінностей України та їх взаємозв'язок з національними інтересами і цілями. Головні чинники формування національних інтересів України. Два основних рівні зовнішньополітичних інтересів. Національна ідентичність як невід'ємний елемент національного інтересу.

Національна безпека як системна характеристика розвитку людини, суспільства, держави. Види та складові національної безпеки. Поняття "небезпека", "загроза", "виклик" та "ризик" національній безпеці. Основні поняття та категорії національної безпеки. Досвід країн щодо стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Стратегії національної безпеки. Існуючі підходи до розробки стратегій з питань забезпечення національної безпеки.

Три головні цілі зовнішньої політики держави: гарантування національної безпеки; збільшення сили; зростання престижу та зміцнення міжнародних позицій. Два основоположних принципів міжнародної політики: баланс інтересів, баланс сил.

Проблема зміцнення міжнародної безпеки як домінанта сучасного світового політичного процесу. Зовнішньополітичні інтереси держави у політичній, правовій, економічній, соціально-культурній й інших сферах.

Тема 3. Аналітичне забезпечення державного управління у сфері зовнішньої політики

Головні завдання аналітичного забезпечення державного управління. Концептуальні основи державно-управлінської аналітики. Одержання регулярної аналітичної й оглядової інформації з найважливіших аспектів зовнішнього управлінського середовища. Підготовки аналітичних і прогнозних матеріалів з актуальних проблем стану й розвитку управлінського об'єкта. Розробки ситуаційних моделей вирішення перспективних проблем. Оперативного одержання оптимального обсягу інформації в непередбачених і надзвичайних ситуаціях. Шість складових аналітичного процесу. Інформаційно-технологічний і кадровий аспекти аналітики. Класифікація основних різновидів аналітики.

Поняття зовнішньополітичного механізму. Стратегічний аналіз і прогнозування зовнішньополітичних процесів. Мета, суб'єкти та об'єкти стратегічного аналізу. Методологія стратегічного аналізу, її програмне забезпечення. Зовнішньополітичний аналіз в структурі органів управління. Аналітичні центри: «фабрики думки». Класифікації „фабрик думки"Етапи формування „фабрик думки"..

Тема 4. Механізм, процес, рівні та моделі прийняття зовнішньополітичних рішень

Теорія прийняття зовнішньополітичних рішень: бюрократична теорія, концепції та теорії психологічних досліджень, комп'ютерне моделювання зовнішньополітичного процесу та процесів прийняття зовнішньополітичних рішень, теорія експертних оцінок.

Типологія та класифікація, форми та стратегії прийняття зовнішньополітичних рішень. Механізм та процес прийняття зовнішньополітичного рішення. Міжнародні відносини як процеси зовнішньополітичних взаємодій суб'єктів. Середовище формування зовнішньополітичних рішень. Процес зовнішньополітичної діяльності суб'єктів. Поля зовнішньополітичних взаємодій суб'єктів. Центри впливу на зовнішню політику держави

Міжнародні конфлікти: політичні, економічні та ідеологічні конфлікти, локальні, регіональні та глобальні; двосторонні, багатосторонні та коаліційні. Збройні та незбройні засоби вирішення конфліктів. Міжнародна криза та її характерні ознаки. Класифікація криз у концепції Р. Лєбова. Класична модель загострення відносин між сторонами. Тривимірна характеристика криз в концепції С. Германа. Кризові ситуації та специфіка дій політичних осіб та центрів прийняття політичних рішень.

Прийняття зовнішньополітичних рішень в умовах кризи: складність, ризик, невизначеність та багатозначність. Фази переговорного процесу: діагностування, опрацювання формули переговорів, "торгу". Політичні рішення, що приймаються до початку переговорів.

«Особи, які приймають рішення» (decision-makers). «Організаційні системи» (decisional units) як основні суб'єкти процесу формування зовнішньополітичної стратегії.

Етапи (стадії) процесу прийняття зовнішньополітичних рішень. Моделювання процесу прийняття рішень Г. Аллісона: аналіз підходів та критика. Модель раціонального актора (Rational Actor Model, RAM). Модель бюрократичної політики (Bureaucratic Politics Model, BPM). Модель організаційного процесу. Специфіка прийняття зовнішньополітичних рішень у демократичних та недемократичних державах. Чинники впливу на прийняття зовнішньополітичних рішень: політична та адміністративна системи, цінності, досвід децидента, образ держави.

Чинники впливу на формування та прийняття зовнішньополітичних рішень. Внутрішні та зовнішні чинники впливу на прийняття зовнішньополітичних рішень.

Раціоналізація державного управління. Стиль державного управління, його співвідношення з політичним режимом. Моделі державного управління. Співвідношення еліти і правлячого класу в державі. Типи еліт, їхні функції. Роль еліти у процесі формування зовнішньополітичного курсу держави і прийняття зовнішньополітичних рішень.

Розділ 2. Механізми прийняття державно-управлінських рішень у зовнішній політиці України

Тема 5. Державне управління забезпеченням національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері

Організаційно-правові засади стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Правові основи, суб'єкти та об'єкти стратегічного планування забезпечення національної безпеки.

Державна безпека, національна безпека України. Закон України «Про національну безпеку України». Концептуальні основи розробки та оцінка варіантів Стратегії національної безпеки України в контексті ризиків їх реалізації. Особливості підготовки та впровадження стратегічних планів в Україні. Кібербезпека, громадська безпека, цивільний захист України

Воєнно-політичні аспекти стратегічного планування національної безпеки. Характеристика впливу глобалізації на воєнну сферу. Принципові особливості сучасних воєнних конфліктів. Загрози національним інтересам у воєнній сфері та можливості України щодо забезпечення воєнної безпеки. Пріоритети державної політики України щодо забезпечення воєнної безпеки.

Організаційний механізм державного управління забезпеченням національної безпеки України: Президент України, Кабінет Міністрів України, сектор безпеки і оборони України (Міністерство оборони України, Рада національної безпеки і оборони України. Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Державна прикордонна служба України, Державна

служба України з надзвичайних ситуацій, Державна міграційна служба України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України та ін.). Державне реагування на загрози національній безпеці України в політичній сфері: стан та шляхи вдосконалення. Роль розвідувальних служб у формуванні та реалізації зовнішньої політики держави. Основні функції розвідки. Функції і засоби контррозвідки. Сутність методу дезінформації.

Проблеми національної безпеки в контексті гібридної війни. Прогнозування як основа прийняття зовнішньополітичних рішень на перспективу. Роль зовнішньополітичного прогнозування у системі національної безпеки. Основні види аналітичної і прогнозної інформації у сфері національної безпеки.

Тема 6. Механізми імплементації зовнішньополітичних рішень в державному управлінні. Імплементація Угоди про Асоціацію України з ЄС

Внутрішні інтереси держави як основа її зовнішньополітичного вектору. Внутрішні чинники діяльності держави та їх вплив на зовнішню політику. Перехід внутрішньополітичних проблем у розряд зовнішньополітичних. Механізм формування зовнішньої політики. Становлення системи взаємодії органів державної влади та державних установ у сфері зовнішньої політики України.

Механізми імплементації зовнішньополітичних рішень в державному управлінні: поділ влади, взаємодія політичного керівництва країни та системи державного управління, інформаційна підтримка, політична конкуренція, розмежування посадових обов’язків, інноваційна участь; процесна синергія

Конкурентна модель формування інтересів у сфері зовнішньої політики України.

Угода про асоціацію (політична та економічна частини): етапи підписання, ратифікація Угоди про Асоціацію України з ЄС. Структура Угоди про Асоціацію України з ЄС. Політико-правові та економічні засади європейської інтеграції України. Імплементація Угоди про Асоціацію України з ЄС. Статус кандидата на вступ до Європейського Союзу: сутність, особливості. Необхідність реформ в Україні. Моніторинг імплементації реформ в Україні з боку Єврокомісії.

Тема 7. Суб’єкти прийняття зовнішньополітичних рішень у міжрегіональному співробітництві в умовах глобалізації. Вплив міжнародних урядових і неурядових організацій та експертно-аналітичних структур на прийняття зовнішньополітичних рішень

Глобалізація. Ускладнення структури зовнішньої політики, поява нових сфер її реалізації, розширення інструментів зовнішньополітичної діяльності, збільшення числа агентів зовнішньої політики. Нові утворення: «потоки» і «мережі» Трансконтинентальні або міжрегіональні мережі активності як основна риса глобалізації. Детериторіальний світовий порядок. Делегування функцій держави міжнародним та наддержавним організаціям Посилення економічної, соціальної і політичної активності через кордони; інтенсивність, швидкість, економічний експансіонізм, культурний обмін.

Суб'єкти міжнародної політичної діяльності – національні держави, що мають легальні повноваження на проведення зовнішньої політики; міжнародні об'єднання регіонального, міжрегіонального та міждержавного характеру (ЄС,

НАТО, СНД); міжнародні неурядові організації та їх органи, ООН; політичні партії і між партійні об'єднання (Соцінтерн); суспільно-політичні організації та рухи. Міста, мега-міста, «глобальні міста» як міжнародні актори.

«М'яка сила» у зовнішній політиці, формування режимів міжнародного співробітництва. Сучасні тенденції та перспективи розвитку міжрегіонального співробітництва.

Феномен «глобального громадянського суспільства». «Глобальне громадянське суспільство» як актор сучасних міжнародних відносин. Багатоманітність глобальних децентралізованих інститутів. Зниження значущості територіальних чинників, інтенсифікація транснаціональної інтеграції, позбавлення держави як міжнародного актору своєї монополії у прийнятті зовнішньополітичних рішень. Сталий розвиток як глобальний процес. Концепція сталого розвитку. Посиленням демократичних процесів у сфері внутрішніх і міжнародних відносин.

ООН в системі міжнародних організацій. Загальна характеристика спеціалізованих установ ООН. Рада Європи, Європейський Союз, ОБСЄ тощо. Функції міжурядових, міждержавних суб'єктів міжнародних відносин. «Фабрика думки» або «мозковий центр». Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень. Громадська експертиза проектів законів, зовнішньополітичних рішень. Громадський контроль за обґрунтованістю та прийняттям зовнішньополітичних рішень

Тема 8. Стратегічне партнерство у зовнішньополітичній практиці України. Напрями реформування системи прийняття зовнішньополітичних рішень і дипломатичної служби України

Стратегічне партнерство. Відносини стратегічного партнерства як один із важливих інструментів зовнішньої політики. Основні фактори формування зовнішньополітичної стратегії України. Концепція позаблоковості, нейтралітету та багатовекторності. Дилема Схід - Захід у концепціях зовнішньополітичного курсу України.

Центри прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні.

Основні міжнародні партнери України. Стратегічне партнерство. Участь та співпраця з міжнародними організаціями. Місце і роль України в міжнародно-політичних процесах сучасності.

Напрями зовнішньої політики. України. Співпраця між Європейським Союзом та Україною. Співпраця України з органами ООН та її спеціалізованими установами. Проблеми і перспективи членства України в НАТО. Співпраця між Європейським Союзом та Україною.

Реформування законодавчої бази у сфері зовнішніх зносин. Структурна перебудова Міністерства закордонних справ як ключової ланки в системі дипломатичної служби. Нова кадрова політика. Перебудова системи міжінституційної взаємодії в системі забезпечення зовнішніх зносин. Підвищення ролі МЗС у розвідувальному співтоваристві України. Перенесення центру прийняття рішень до дипломатів нижчого рівня, які ведуть конкретні напрями зовнішньополітичної діяльності, перехід від лінійної системи управління дипломатичною службою до функціональної

Інформаційна діяльність в міжнародному просторі та міжвідомчі стратегічні комунікації. Взаємодія в рамках розвідувального співтовариства України. Координація державної політики в сфері європейської та євроатлантичної інтеграції. Запровадження стратегічного планування забезпечення національної безпеки.

3.Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	с	інд	ср		л	с	інд	ср
Розділ 1. Теоретичні засади формування зовнішньополітичної стратегії держави та прийняття зовнішньополітичних рішень										
Тема 1. Державне управління у сфері зовнішньої політики. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики України	**12**	2	2		8	**14,75**	0,5	0,25	-	**14**
Тема 2. Національні інтереси у здійсненні зовнішньої політики держави	**12**	2	2		8	**14,75**	0,5	0,25		**14**
Тема 3. Аналітичне забезпечення державного управління у сфері зовнішньої політики	**16**	2	2		12	**14,75**	0,5	0,25		**14**
Тема 4. Механізм, процес, рівні та моделі прийняття зовнішньополітичних рішень	**16**	2	2		12	**14,75**	0,5	0,25		**14**
Разом за розділом 1.	**56**	**8**	**8**		**40**	**59**	2	1	-	**56**
Розділ 2. Механізми прийняття державно-управлінських рішень у зовнішній політиці України										
Тема 5. Державне управління забезпеченням національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері	**16**	2	2		12	**15,25**	1	0,25		**14**
Тема 6. Механізми імплементації зовнішньополітичних рішень у державному управлінні. Імплементація Угоди про Асоціацію України з ЄС.	**16**	2	2		12	**15,25**	1	0,25	-	**14**
Тема 7. Суб'єкти прийняття зовнішньополітичних рішень у міжрегіональному співробітництві в умовах глобалізації. Вплив міжнародних урядових і неурядових організацій та експертно-аналітичних структур на прийняття зовнішньополітичних рішень	**16**	2	2		12	**15,25**	1	0,25		**14**
Тема 8. Стратегічне партнерство у зовнішньополітичній практиці України. Напрями реформування системи прийняття зовнішньополітичних рішень і дипломатичної служби України	**16**	2	2		12	**15,25**	1	0,25	-	**14**
Разом за розділом 2	**64**	**8**	**8**		**48**	**61**	4	1	-	**56**
Усього годин	**120**	**16**	**16**		**88**	**120**	**6**	**2**		**112**

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість годин
	Теоретичні засади формування зовнішньополітичної стратегії держави та прийняття зовнішньополітичних рішень	Денна форма	заочна форма

1	**Тема 1**. Державне управління у сфері зовнішньої політики. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики України	2	0,25
2	**Тема 2.** Національні інтереси у здійсненні зовнішньої політики держави	2	0,25
3	**Тема 3.** Аналітичне забезпечення державного управління у сфері зовнішньої політики	2	0,25
4	**Тема 4.** Механізм, процес, рівні та моделі прийняття зовнішньополітичних рішень	2	0,25
	Разом по 1 розділу	**8**	**1**
	Механізми прийняття державно-управлінських рішень у зовнішній політиці України		
5	**Тема 5.** Державне управління забезпеченням національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері	2	0,25
6	**Тема 6.** Механізми імплементації зовнішньополітичних рішень у державному управлінні. Імплементація Угоди про Асоціацію України з ЄС.	2	0,25
7	**Тема 7.** Суб'єкти прийняття зовнішньополітичних рішень у міжрегіональному співробітництві в умовах глобалізації. Вплив міжнародних урядових і неурядових організацій та експертно-аналітичних структур на прийняття зовнішньополітичних рішень	2	0,25
8	**Тема 8.** Стратегічне партнерство у зовнішньополітичній практиці України. Напрями реформування системи прийняття зовнішньополітичних рішень і дипломатичної служби України	2	0,25
	Разом по 2 розділу	**8**	**1**
	Усього годин	**16**	**2**

5. Самостійна робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	К-сть годин ден	к-сть годин заоч
Теоретичні засади формування зовнішньополітичної стратегії держави та прийняття зовнішньополітичних рішень			
1	1. З'ясуйте, які існують проблеми класифікації чинників, що впливають на зовнішню політику? 2. Проаналізувати проблему дефіциту засобів впливу і зовнішнього потенціалу держави	8	**14**
2	1. Здійснити кореляцію поняття державних та національних інтересів у зовнішній політиці 2. Сформулювати основні погляди на концепцію «нації» та «національного інтересу». 3. Підготуйте есе на тему: Значення зовнішньополітичного прогнозування для національної безпеки держави	8	**14**

3	1. Користуючись довідковою літературою підготувати глосарій основних понять та категорій аналізу зовнішньої політки 2. Дайте визначення поняттям: “стратегічний аналіз”, “ієрархічні процеси”, “динамічні системи” 3. Обґрунтуйте прикладний характер аналізу зовнішньої політики 4. Порівняйте сутність об’єктивної і суб’єктивної природи зовнішньої політики. 5. Визначити причини поєднання спрямовуючих та обмежуючих чинників у зовнішньополітичній доктрині 6. Сутність структурно-функціонального підходу до прийняття зовнішньополітичних рішень 7 Охарактеризувати етапи формування „фабрик думки”. 8. Проаналізувати класифікації „фабрик думки” та вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень. 9. Назвати та охарактеризувати підходи до процесу прийняття зовнішньополітичного рішення. 10. Написати есе на тему: «Роль акторів «поза суверенітетом» у реалізації зовнішньополітичного курсу держави. 11. Здійсніть порівняльний аналіз повноважень парламентів та урядів провідних країн світу 12. Охарактеризуйте економічну кризу, кризу діяльності міжнародних організацій, викликану агресією Росії проти України: ознаки, наслідки. 13. Охарактеризуйте наслідки російсько-української війни для України (ризики, загрози). 14.Подумайте, чи можна визначити позитивні наслідки цієї світової кризи? 15. Скласти таблицю з коаліцій у міжнародних відносинах за схемою: параметри часу, учасники, цілі, успішність реалізації 16.Виділити невійськові фактори сили в арсеналі держави. 17. Доведіть, що переконування у міжнародних відносинах є силовим засобом.	12	**14**
4	1. Пояснити сутність нормативно-прескриптивного та дескриптивно-експлікативного підходів до процесу прийняття зовнішньополітичних рішень. 2. Охарактеризувати рівні вироблення зовнішньополітичних рішень (індивідуальний і бюрократичний). Пояснити переваги та недоліки кожного з них. 3. Охарактеризувати моделі прийняття зовнішньополітичного рішення 4. Охарактеризувати проблеми співвідношення впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на формування зовнішньої політики. Пояснити сутність теорії взаємопроникнення Дж. Розенау.	12	**14**
	Разом по 1 розділу	**40**	**56**
	Механізми прийняття державно-управлінських рішень у зовнішній політиці України		
5	1. Назвіть основні функції Президента України в сфері зовнішньої політики 2. З’ясуйте роль МЗС у формуванні зовнішньо-стратегічної дипломатії 3. Підготуйте реферат на тему : Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності. Завдання 4. Складіть порівняльно-аналітичну таблицю «Повноваження гілок влади у формуванні зовнішньої політики України»	12	**14**

Верховна Рада України	Кабінет Міністрів України	Президент України	

Ситуаційне завдання 2

5 грудня 1994 р. між Україною, США, Росією та Великою Британією була укладена міжнародна Угода про неядерний статус України – *Будапештський Меморандум* про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Угода містить пункти, що надають Україні гарантії її суверенітету та безпеки. Пізніше до цього документу приєдналися Франція (із застереженнями) та КНР.

В умовах гібридної війни, яку веде проти України Російська Федерація, фактичний провал міжнародних гарантій територіальної цілісності та непорушності кордонів України в обмін на її добровільну відмову від ядерної зброї став серйозним фактором ерозії міжнародно-правової системи нерозповсюдження ядерної зброї та загрозою для всього комплексу проблем, пов'язаних із зазначеним Договором.

Прокоментуйте ситуацію. Який міжнародно-правовий статус має Будапештський меморандум? Чи є він складовою правового механізму державного управління у зовнішньополітичній сфері?

1. Суть генерування альтернатив у «широкому» та «вузькому» інтервалах умов та можливостей держави щодо забезпечення національної безпеки
2. Які загрози воєнній безпеці України потребують першочергового реагування з боку вищого керівництва держави?
3. Основні завдання щодо вдосконалення стратегічного планування забезпечення національної безпеки України?
4. Розкрийте динаміку загроз і алгоритм дій органів влади в ієрархічній послідовності загроз: потенційний виклик - реальний виклик.
5. Розкрийте динаміку загроз і алгоритм дій органів влади в ієрархічній послідовності загроз: потенційна загроза - реальна загроза. 6
6. Розкрийте динаміку загроз і алгоритм дій органів влади при реальній небезпеці для реалізації життєво важливих національних інтересів

6	1. Підготуйте есе на тему : Структура державного механізму як визначальний чинник механізму прийняття зовнішньополітичних рішень. 2. Виділити невійськові фактори сили в арсеналі держави. 3. Доведіть, що переконування у міжнародних відносинах є силовим засобом 1. Які особливості зниження невизначеності, що є наслідком відсутності достовірних даних? 2. Проаналізувати розвиток та еволюцію співпраці Україна-НАТО; 3. Детально ознайомитися з документною базою, що регламентує співпрацю України з НАТО, та визначити її найважливіші моменти. 4. Спрогнозувати, за яких умов можливе відновлення розширеного діалогу України з НАТО. 5. Запропонувати напрями подолання обмеженості можливостей України брати участь у формуванні європейської системи безпеки і оборони 1. Які функції Європейського Союзу надавалися згідно з Маастрихтським договором? 2. Визначити етапи поглиблення економічної інтеграції, що пройшов Європейський Союз? Доведіть, у чому виявляється економічний ефект від інтеграції країн ЄС? 3. У чому полягає проблема співвідношення національного суверенітету й наднаціонального управління в ЄС? 4. Написати есе на тему: «Роль акторів «поза суверенітетом» у реалізації зовнішньополітичного курсу держави	12	**14**
7	1. З'ясуйте роль акторів «поза суверенітетом» у реалізації зовнішньополітичного курсу держави на регіональному рівні 2. З'ясуйте та обґрунтуйте, які суб'єкти сьогодні залучаються для здійснення психологічного тиску на керівництво держави при прийнятті стратегічних рішень? 3. Розкрийте динаміку загроз і алгоритм дій органів регіональної влади при реальній небезпеці для реалізації життєво важливих національних інтересів	12	**14**
8	1. Пояснити, які закони та інші засадничі документи, що регламентують діяльність органів влади у сфері зовнішньої політики, потребують оновлення та чому. 2. Запропонуйте зміни в інституційній частині реформи публічного управління у сфері зовнішньо політичних відносин. 3. Пояснити, якої структурної перебудови потребує Міністерство закордонних справ як ключова ланка в системі дипломатичної служби.	12	**14**
	Разом по 2 розділу	**48**	**56**
	Усього годин	**88**	**112**

За кожним із розділів студенти мають виконати завдання з самостійної роботи, робити доповіді на парах за планом семінарських занять) (по 5 балів),

6. Індивідуальні завдання

-

7. Методи навчання

Активні (інтерактивні) методи навчання, а саме: проблемні лекції, лекції-дискусії, робота в малих групах із застосуванням ситуаційного методу; семінарські заняття (дискусії, наукові конференції, прес-конференції).

8. Методи контролю

Поточний контроль:

Засвоєння тем контролюється на семінарських заняттях, шляхом усних відповідей та доповідей і написання тестових завдань та курсової роботи.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- активність студента під час обговорення / розв'язання кейсів на лекціях, семінарах, доповіді; виконання завдань для самостійної роботи (одне з кожного розділу) (3-5 балів) (по 15 балів за кожний з двох розділів=30 балів);
- контрольна робота у формі тестів (1-2 розділи) (по 15 балів по кожному розділу=30 балів);

Для заочної форми навчання:

- контрольна робота для заочників (складається з 2-х відкритих питань) (30 балів: 20 балів за текст та 10 балів за захист роботи на семінарі);
- контрольна робота у формі тестів (1-2 розділи) (по 15 балів по кожному розділу=30 балів);

Підсумковий:

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення письмового екзамену. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Білет складається з трьох питань: двох теоретичних (по 10 балів), ситуаційного завдання (20 балів).

Максимальна кількість балів, необхідна для одержання іспиту – 40 балів.

9. Схема нарахування балів

для денної форми навчання

<table>
<tr><td colspan="2">Поточний контроль та самостійна робота</td><td>Разом</td><td>Іспит</td><td>Сума</td></tr>
<tr><td>Розділ 1</td><td>Розділ 2</td><td rowspan="5">60</td><td rowspan="5">40</td><td rowspan="5">100</td></tr>
<tr><td>Доповіді/завд.для с.р.</td><td>Доповіді/ завд.для с.р.</td></tr>
<tr><td>Т1-4 - 15</td><td>Т5-8 - 15 балів</td></tr>
<tr><td>тести</td><td>тести</td></tr>
<tr><td>15</td><td>15</td></tr>
</table>

Т1,Т2… теми

для заочної форми навчання

<table>
<tr><td colspan="2">Поточний контроль та самостійна робота</td><td>Разом</td><td>Іспит</td><td>Сума</td></tr>
<tr><td>Розділ 1</td><td>Розділ 2</td><td rowspan="4">60</td><td rowspan="4">40</td><td rowspan="4">100</td></tr>
<tr><td colspan="2">контрольна робота для заочників - 30 балів</td></tr>
<tr><td>тести</td><td>тести</td></tr>
<tr><td>15</td><td>15</td></tr>
</table>

Т1,Т2… теми

Розподіл балів для студентів:

Студенти, які набрали протягом семестрового навчання максимально 60 балів, **але не менше як 27 балів**, виконують письмову підсумкову екзаменаційну роботу

Критерії оцінювання екзаменаційних завдань

Повна відповідь на 2 теоретичних питання оцінюється по 10 балів

Теоретичне питання білету:

8-10 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно, вільно та аргументовано його викладає, наводить визначення основних понять, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого питання, правильно інтерпретує основні принципи і положення, демонструє розуміння механізмів та моделей прийняття зовнішньополітичних рішень в системі державного управління, виявляє знання основної і додаткової літератури з дисципліни;

6-7 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та грамотно його викладає, але подекуди недостатньо аргументовано, лише розкриває зміст поставленого питання, використовує лише обов'язкову літературу, демонструє тільки загальне розуміння суті дисципліни, значення державного управління та прийняття зовнішньополітичних рішень у системі наукового знання;

4-5 бали – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє цілісності засвоєних знань, відповідь має неузгоджений характер, присутні невідповідності у відповіді щодо основного понятійно-категоріального апарату дисципліни, а також граматичні помилки; відсутнє розуміння специфічності системи державного управління та моделей прийняття зовнішньополітичних рішень;

1-3 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом фраґментарно та поверхнево, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, демонструє непослідовне трактування організаційно-правового механізму державного управління та сутності національних інтересів держави, плутається в об'єкті та предметі дослідження, не володіє термінологією, не знає міжнародних міжурядових і неурядових організацій, демонструє низьку грамотність.

Практичне (ситуативне) завдання білету:

15-20 балів – здобувач вищої освіти виконує індивідуальну (творчу) роботу, яка демонструє самостійний (науковий) характер, логіку викладу матеріалу, в повній мірі розкриває сутність питання, що досліджується; демонструє розуміння механізмів та моделей прийняття зовнішньополітичних рішень в системі державного управління; містить авторську аналітику.

10-14 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно, вільно та аргументовано його викладає, глибоко розкриває, проте не всебічно аналізує поставлене питання, правильно інтерпретує основні принципи і положення, демонструє розуміння механізмів та моделей прийняття зовнішньополітичних рішень в системі державного управління, виявляє знання основної і додаткової літератури з дисципліни, а також демонструє достатній рівень самостійної роботи;

5-9 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно його викладає, але подекуди недостатньо аргументовано,

лише розкриває зміст поставленого питання, використовує лише обов'язкову літературу, демонструє тільки загальне розуміння суті дисципліни, значення державного управління та прийняття зовнішньополітичних рішень у системі наукового знання;

1-4 бали оцінюється робота, якщо вона не демонструє власну специфіку дослідження, не змістовна, відповідь має неузгоджений характер, а також граматичні помилки; не в повній мірі відображена специфіка вирішення проблеми, що була запропонована, не застосовано теоретичний інструментарій для вирішення практичного завдання; відсутнє авторське бачення захисту національних інтересів, знання основних нормативно-правових актів, що регулюють зовнішню політику та імплементацію зовнішньополітичних рішень.

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 40 тестових завдань, студент одержує 1 бал за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, контрольних робіт, екзамену.

2. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих робіт на семінарських заняттях використання технологій штучного інтелекту може бути складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

- Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

- Умови зарахування:
- Студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.
- За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

- Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію тез досліджень.
- Умови зарахування:
- Студент має надати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів:

- Участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів.
- Публікація тез конференції: до 5 балів.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності не може перевищувати 60 балів.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за екзаменаційну роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

У разі, коли сума балів (семестрових і підсумкового контролю) менше, ніж 50 балів, студенти отримують незадовільну оцінку за результатами іспиту.

Оцінювання знань студентів при підсумковому контролі здійснюється відповідно до наведеної шкали:

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	Незадовільно

10.Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Сичова В.В. Державне управління та прийняття зовнішньополітичних рішень: інформ.ресурс (дистанційний курс), навч. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2020. URL : https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4650 (сертифіковано дистанційний курс, 2021).

Основна література

2. Актуальні проблеми зовнішньої політики України: навч. посіб. – хрестоматія / уклад. і коментар: І.В. Артьомов, А.А. Артьомова. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. 320 с. URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/bitstreams/e027eef9-2040-42d7-af42-a637f4a629f6/download

3. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення: навч. посіб. Київ: ВПЦ АМУ, 2012. 344 с.

4. Бакуменко В.Д., Руденко О.М., Туча В.В. Механізми імплементації політичних рішень в державному управлінні: монографія. Київ: АМУ, 2015. 184 с.

5. Борисова О.В. Зовнішня політика України: історія та сучасність: курс лекцій. Київ: Кондор, 2017. 341 с.

6. Державне управління : підруч. : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. Т. 1-2.

7. Дипломатія: навч. посіб. / Корольчук Л.В., Баула О.В., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Кравчук П.Я., Лютак О.М., Савош Л.В., Урбан О.А. Луцьк: ПП «Волинська друкарня» 2024, 340 с

8. Європейська та євроатлантична інтеграція: навч. посіб. / О. В. Баула, Т. В. Божидарнік, Т. М. Вісина, ін ; М-во освіти і науки України, «Луцький нац. техн. ун-т» ; [за заг. ред. О. М. Лютак]. Херсон : ОЛДИ-ПЛЮС, 2019. 375 с.

9. Ємельянов В. М., Андріяш В.І. Державне управління: у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях : навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. 336 с

10. Жовква І.І. Процес прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні: навч.-метод. посіб. Київ: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. 104 с.

11. Жовква І.І. Стратегічне партнерство України. Теорія і практика. Київ: Євроатлантикінформ, 2006. 156 с.

12. Зовнішня політика України в умовах війни: особливості та пріоритети. Аналітична доповідь. Травень 2023. Київ: Центр Разумкова. 2023. 14 с. URL : https://razumkov.org.ua/images/2023/05/15/2023-MATRA-I-KVARTAL-6.pdf

13. Катренко А.В., Пасічник В.В. Теорія прийняття рішень. Київ, 2009. 440 с.

14. Конституція України: Закон України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 № (із змінами внесеними згідно із Законами … № 2680-VIII від 07.02.2019. *Відомості Верховної Ради.* 2019. № 9. Ст. 50.

15. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 171 с.

16. Кучик О.С. Україна в міжнародних організаціях: підручник; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 411 с.

17. Міжнародні організації: навч. посіб. / За ред. Козака Ю.Г. Київ: ТОВ «Центр навчальної літератури», 2019. 344 с

18. Покатаєв П. С., Латинін М. А., Степаненко С. В., Пасемко Г. П., Таран О. М. Основи публічного управління та адміністрування. Харків: ТОВ «Оберіг», 2024. 240 с.

19. Положення про Міністерство закордонних справ України: Затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2016 р. № 281 . URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-%D0%BF

20. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 липня 2010 року № 2411-VI із змінами, внесеними згідно із законами № 2469-VIII від 21.06.2018. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17 2.

21. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2018. № 31. Ст.241.

22. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України.* 2014. № 13. Ст. 222.

23. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004 № 50. ст. 540.

24. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017р. № 2163-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 45. Ст. 403.

25. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України 5 березня 1998 року № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1998. № 35. Ст. 237.

26. Про Службу зовнішньої розвідки України: Закон України від 1 грудня 2005 року № 3160-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 8. Ст. 94.

27. Ситник Г.П. Політико-правове забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки : курс лекцій. Київ: ТОВ «САК ЛТД», 2023. 142 с. URL: https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/e1cf9222-78db-4fce-b0b4-7f1bbf33d4c3.pdf

28. Стецюк Н. М. Аналіз та прогнозування зовнішньої політики: навч.-метод. посіб. для підготовки фахівців напряму 0302 “Міжнародні відносини”, зі спеціальності “Міжнародні відносини” освітньо-кваліфікаційного рівня 7.030201 “Спеціаліст” (денна форма навчання). Івано-Франківськ, 2013. 53 с.

29. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни»: Затверджено Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text

30. Теорія прийняття управлінських рішень: навч. посіб. / М. Негрей, К. Тужик. Центр навчальної літератури, 2022. 272 с

31. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. Київ: Знання України, 2004. Т. 1, 2.

Допоміжна

32. Акт проголошення незалежності України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №38. Ст. 502.

33. Бакуменко В.Д. Формування державноуправлінських рішень: проблеми теорії методології, практики: моногр. Київ: Вид-во УАДУ, 2000. 328 с.

34. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. Львів. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000.

35. Герасимчук В.Г. Стратегічне партнерство: принципи, інструментарій, ефективність. URL: economy.kpi.ua/files/files/10_kpi_2014.doc

36. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text

37. Державне управління та європейська інтеграція: еволюція поглядів: навч. посіб. / Вітер Д. В. та ін.; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: Інтерсервіс, 2013. 152 с.

38. Державне управління та прийняття зовнішньополітичних рішень: метод. рекомендації до виконання курсової роботи (для студентів 1 курсу магістерської підготовки спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії») / укл. В. В. Сичова. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 38 с.

39. Дурман О.Л. Застосування системного підходу при ухваленні рішень в процесі формування зовнішнього курсу держави. *Вісник Національного університету цивільного захисту України*: зб. наук. пр. 2020. Вип. 1 (12). (Серія "Державне управління"). С. 93-109. DOI: 10.5281/zenodo.3832389

40. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця : посіб. / авт. кол. : В. А. Мандрагеля, Ю. В. Мельник, О. І. Пошедін та ін.; за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої. Київ : НАДУ, 2016. 288 с.

41. Європейська та євроатлантична інтеграція: навч. посіб. /О. В. Баула та ін.; наук. ред. Лютак О. М.; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк: РВВ Луц. НТУ, 2016. 326 с.

42. Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків : Оберіг, 2012. Вип 1. 76 с. (Серія "Наукові доповіді")

43. Європейський проект та Україна: монографія / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. Київ: НІСД, 2012. 192 с.

44. Жовква І.І. Інструмент стратегічного партнерства в зовнішній політиці України. *Зовнішня політика і дипломатія: історичний та сучасний виміри*. 2007. Вип. 13. URL: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?...2..

45. Жовква І.І. Моделі стратегічного партнерства. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. № 41, част. ІІ. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2003. С. 32–38.

46. Жовква І.І. Стадії процесу прийняття зовнішньополітичних рішень. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія : Управління. 2013. Вип. 3. С. 113–120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_upravl_2013_3_17

47. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін: вид. 2-е допов. Харків: ФОЛІО, Сер. Мемуари та щоденники, 2021. 592 с.

48. Зленко А. Зовнішньополітична стратегія і дипломатія України : підруч. / за ред. В.А. Манжоли. Київ: Видав.-поліграф. центр "Київський університет", 2008. 379 с.

49. Зажигаєв Б.В. Україна на перехресті глобальної політики. Ч. 2: «Задвірки» цивілізації в центрі Європи або «самогубне державне управління». *Проблеми міжнародних відносин*: Зб. наук. пр. Київ: КиМУ, 2011. Вип. 2. С. 6-

39.

50. Зовнішня політика України: підсумки 2022 року та прогнози на 2023-й. URL: https://hromadske.ua/posts/zovnishnya-politika-ukrayini-pidsumki-2022-roku-taprognozi-na2023-j?gclid=CjwKCAjw4ZWkBhA4EiwAVJXwqWAtvXB3Z--V7rNIWXs7-V8VnXPIfBg9wbvQf21ngcxAtYIBPCsaRoCPxwQAvD_BwE 2

51. Зовнішня політика України: опорний конспект лекцій (для студентів денної та заочної форм навчання освітнього ступеня бакалавра спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини) / Укладачі: Палінчак М. М., Бокоч В. М., Дір І. Ю., Савка В. Я., Стеблак Д. М., Лешанич М. М. Ужгород, 2022. 80 с.

52. Ільченко Н.М. Транскордонне співробітництво в Україні: перспективи розвитку єврорегіонів. *Державне будівництво*. 2012. № 2. URL: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/21.pdf

53. Їжа М., Кадук Н., Овчар О. Сучасні тенденції та перспективи розвитку міжрегіонального співробітництва. *Актуальні проблеми державного управління*. 2013. Вип. 4. С. 3-6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2013_4_3

54. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти. Київ: Либідь, 2009.

55. Концепція реформування дипломатичної служби України / Василь Філіпчук. *Зовнішньополітичні акценти*. Спец. Вип., Міжнар. центр перспектив. досліджень. 14 липня 2015 р. URL: http://www.icps.com.ua/assets/uploads/files/FPI_spesial_test_20150714_ukr_edit_1193.pdf

56. Крамаренко Р. М. Роль мегаполісів як суб'єктів міжнародних відносин. URL: http://vestnikdnu.com.ua/archive/201372/kramarenko.html

57. Краснопольська Т. М., Пехник А. В. Проблеми у сфері зовнішньої політики: сучасні проекції. Науковий журнал «Політикус». 2022. Вип. 4. С. 7–12. URL: http://politicus.od.ua/4_2022/1.pdf

58. Литвиненко О. В. Спеціальні інформаційні операції та пропагандистські кампанії. URL: http://www.niss.gov.ua/book/Litv/index.htm 20.

59. Малиновський В. Концептуалізація поняття «регіон». *Вісник Національної академії державного управління*. Вип.4/2012 URL: http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2012-4-22.pdf

60. Малиновський В. Я. Публічна служба в Україні: підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 312 с.

61. Мацях М. Наукові дослідження у сфері прийняття рішень у сфері зовнішньої політики. URL: http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/intrel/article/view/2353/2409

62. Міжнародні організації : навч. посіб. [Електрон. ресурс] / укладачі: Т.В. Андросова, О.В. Кот, В.О. Козуб; вид. 2-ге, перероб. та доп. Харків : ХДУХТ, 2018. 235 с. URL : https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/43d45608-b2b1-4024-8035-a94f2b35ff82/content

63. Мікула Н.А. Транскордонне співробітництво України в контексті євроінтеграції: монографія Київ: НІСД, 2014. 316 с.

64. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навч. посіб.: Вид. 2-е, перероб. і доп. Маріуполь: Вид-во Маріупольського державного університету, 2017. 304 с

65. Панченко Ж.О. Теорія прийняття політичних рішень у міжнародних відносинах: основні методологічні підходи та концептуальні моделі. URL: http://vmv.kymu.edu.ua/v/p07/panchenko.pdf

66. Партнерство Україна-НАТО / укл. І. Жовква. Київ, 2002.

67. Перезавантаження зовнішньої політики України в контексті агресії Росії : навч. посіб. / уклад. і коментар: І.В. Артьомов. Ужгород : РІК-У, 2022. 304 с

68. Полтораков О. Ю. Глобальне громадянське суспільство в системі міжнародних відносин . *Дослідження світової політики*: зб. наук. пр. Київ: Ін-т світової економіки і міжнародних відносин НАН України. 2008. Вип. 44. С. 149–156

69. Практика прийняття зовнішньополітичних рішень : метод. рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», за спеціальністю 052 «Політологія» [Електронне видання] / уклад.: Т.М.Краснопольська ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса, 2024. 41 с. URL : https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6b3ee68f-76c4-4679-9e19-3bc89d967ff6/content

70. Про дипломатичну службу: Закон України від 7 червня 2018 року № 2449-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2018. № 26. Ст.219. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text

71. Стройко Т.В. Міжнародні організації: навч. посіб. 2-ге видання. Б.м.: Вид-во Кондор, 2025, 250 с.

72. Суб'єкти забезпечення національної безпеки [Абрамов В.І.]. *Енциклопедія державного управління:* У 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. Національна академія державного управління при Президентові України. Київ: НАДУ, 2011. Т. 1. Теорія державного управління / наук.-ред. кол.: В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) [та ін.]. 2011. С. 615-617.

73. Тараненко Г.Г Сучасні виклики зовнішньої політики України в контексті розвитку системи міжнародної безпеки. *Проблеми міжнародних відносин*. 2018. Вип.14. URL: http://vmv.kymu.edu.ua/

74. Теорія прийняття рішень: навч. посібн. / Горський М.П., Бординюк Д.В., Голуб С.В. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2022. 84 с. URL : https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/6424

75. Тімкін І.Ф., Новікова Н.Є. Структурно-функціональна характеристика системи забезпечення національної безпеки України. URL : http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:O6H-4dNgFjAJ:dspace.nau.edu.ua/bitstream

76. Тодоров І.Я. Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність: навч. посіб. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2022. 376 с. URL : http://eurodev.uzhnu.edu.ua/images/files/TOD.pdf

77. Україна дипломатична-2024 / П.Кривонос, А.Денисенко, В.Туркевич. URL : http://ud.gdip.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/diplomatic_ukraine_2024.pdf

78. Седляр Ю.О. Еволюція аналізу зовнішньої політики як наукового напряму. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2010. Вип. 93 (Ч. ІІ). С. 43–50. URL: https://studfiles.net/preview/6343761/

79. Ситник Г. П., Орел М.Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підруч. / за ред. Г. П. Ситника. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.

80. Сіцінський Н.А. Стратегічні пріоритети державного управління забезпечення національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері в умовах військової агресії. *Інвестиції: практика та досвід*. № 19/2015. С. 93-96.

81. Федуняк С. Кінець ілюзорній позаблоковості: зовнішньополітична орієнтація України у контексті Російської агресії. URL: www.bukvisnyk.cv.ua

82. Фліппова В.Д. Стратегічний механізм забезпечення національної безпеки. *Вісник ХНТУ*. 2024. № 4. С. 437-443. DOI https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2024.4.59

83. Хакімова В. Т. Дипломатія ЄС у постлісабонський період: дис…. доктора філософії: 052 / Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Міністерство освіти і науки України, 2025. 262 с.

84. Ціватий В. Зовнішня політика та дипломатія: майстерність і процес прийняття рішень. *Зовнішні справи*. 2013. № 8. С. 42–43.

85. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України : підруч. Київ: Підруч. Київ: «LAT&K», 2015. 477 с.

86. Association Agreement: driving integrational changes : col. Monograf. /Ed.by Richard Iserman, Dr.H.C. in International Relations, Maryna Dei, PhD, Associate Professor, Olga Rudenko, Dr.Sc in PA, Professor, Yaroslav Tsekhmister, Ed.D, Professor, Vitalii Lunov, PhD, Associate Professor. Chicago : Assent Graphics Communications, 2019.

11. Інтернет-ресурси

1. Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин ; редкол.: Копійка В.В., Дорошко М.С., Хмара М.П. та ін.. Київ. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/fonds/univmag/poshuk.php3?them_key=%C0%EA%F2%F3%E0%EB%FC%ED%B3+%EF%F0%EE%E1%EB%E5%EC%E8+%EC%B3%E6%ED%E0%F0%EE%E4%ED%E8%F5+%E2%B3%E4%ED%EE%F1%E8%ED
2. Міністерство закордонних справ України. URL: https://mfa.gov.ua/ua
3. Міністерство культури та інформаційної політики України: URL: https://mkip.gov.ua
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського : Сайт. URL: http://www.nbuv.gov.ua
5. Проблеми міжнародних відносин: зб. наук. пр. URL: http://vmv.kymu.edu.ua/
6. Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. URL: https://www.kmu.gov.ua/

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії **обставин непоборної сили** освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з забороною відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Державне управління та прийняття зовнішньополітичних рішень» за посиланням: https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id